

**СТАНДАРТ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ**

**Стандартизація у сфері топографо-геодезичної
та картографічної діяльності**

**ПОРЯДОК ПЛАНУВАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ
ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ ТА КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ**

Видання офіційне

**Київ
МІНПРИРОДИ
2008**

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО: Науково-дослідний інститут геодезії і картографії Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (НДІГК)

РОЗРОБНИКИ: **Ю. Карпінський**, д-р техн. наук, проф.; **Б. Лепетюк** (керівник розробки); **В. Манченко**; **Н.-С. Пінчук**, к.е.н., доцент; **Н. Сюр**; **М. Трюхан**

2. ВНЕСЕНО: Державною службою геодезії, картографії та кадастру

3. ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 26 грудня 2008 р. № 676

4. ЗАРЕЄСТРОВАНО: Українським науково-дослідним і навчальним центром проблем стандартизації, сертифікації та якості (УкрНДНЦ), від 31 грудня 2008 р. № 32595752/1830

5. УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений як офіційне видання без дозволу Міністерства охорони навколишнього природного середовища України

Мінприроди, 2008

Зміст

	С.
1. Сфера застосування.....	1
2. Нормативні посилання.....	1
3. Терміни та визначення понять.....	2
4. Загальні положення.....	3
5. Планування загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт. Розміщення державного замовлення на їх виконання.....	6
6. Технічне проектування та визначення вартості загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт.....	11
7. Фінансування загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт.....	22
8. Контроль та приймання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт.....	26
9. Особливості фінансування Державного картографо-геодезичного фонду України.....	27
Додаток А Бібліографія.....	30

**СТАНДАРТ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ**

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ У СФЕРІ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНОЇ
ТА КАРТОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**ПОРЯДОК ПЛАНУВАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ
ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ ТА КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ**

**СТАНДАРТИЗАЦИЯ В ОБЛАСТИ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧЕСКОЙ
И КАРТОГРАФИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

**ПОРЯДОК ПЛАНИРОВАНИЯ И ФИНАНСИРОВАНИЯ
ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧЕСКИХ И КАРТОГРАФИЧЕСКИХ РАБОТ**

**STANDARTIZATION IN TOPOGRAPHIC, GEODETIC AND MAPPING ACTIVITY
RULES FOR EXPERTISE, RECONCILIATION, RATIFICATION,
REGISTRATION, PUBLICATION, CHANGES AND CANCELATION OF
NORMATIVE DOCUMENTS IN TOPOGRAPHIC, GEODETIC AND
MAPPING ACTIVITY**

Чинний від 2009 – 01 – 01

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт установлює єдині вимоги та правила щодо планування, фінансування, контролю за виконанням та прийманням загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

Вимоги цього стандарту є обов'язковими для виконання державними топографо-геодезичними та картографічними підприємствами, що належать до сфери управління Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (далі – Мінприроди).

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення";

ДСТУ 3973-2000 "Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення";

ДСТУ 3974-2000 "Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання дослідно-конструкторських робіт. Загальні положення".

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано терміни, вжиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять.

3.1 топографо-геодезична і картографічна діяльність

Наукова, технічна, виробнича, управлінська та інша діяльність юридичних і фізичних осіб, спрямована на: визначення фігури, параметрів, гравітаційного поля Землі, координат точок земної поверхні та їх змін у часі; створення і використання державної геодезичної і гравіметричної мереж України, мережі постійно-діючих станцій супутникових спостережень, топографічних, тематичних та кадастрових карт (планів), банків геопросторових даних та геоінформаційних систем

3.2 топографо-геодезичні і картографічні роботи

Процес створення, зберігання і надання користувачам топографо-геодезичних і картографічних матеріалів, інформації, продукції та геопросторових даних

3.3 нормативна документація

Сукупність діючих основних положень, інструкцій, керівних технічних матеріалів, технічних приписів, вимог та спеціальних вказівок, які регламентують порядок та точність виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт

4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Цей Порядок планування та фінансування топографо-геодезичних та картографічних робіт (далі – Порядок) установлює вимоги та правила щодо планування, фінансування, контролю за виконанням та прийманням загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

4.2 Дія цього Порядку поширюється на державні топографо-геодезичні та картографічні підприємства, що належать до сфери управління Мінприроди, діяльність яких пов'язана з виконанням загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

4.3 Перелік загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт включає [1, 2]:

- вивчення і визначення фігури, параметрів і гравіметричного поля Землі;
- створення і оновлення загальнодержавних топографічних карт і планів у графічній, цифровій, фотографічній та інших формах, точність і зміст яких повинні забезпечити вирішення господарських, оборонних, науково-дослідних та інших завдань, включаючи розроблення генеральних планів міст і селищ міського типу, проектування великих промислових і

гідроенергетичних споруд, здійснення пошуку, розвідки і розроблення родовищ корисних копалин;

- створення, розвиток і підтримка в робочому стані державних геодезичних мереж, зйомочних і геодезичних мереж згущення, а також висотної геодезичної основи, якісні характеристики яких забезпечують створення загальнодержавних топографічних карт і планів, вирішення завдань в інтересах оборони країни, здійснення державного розмежування земель та ведення кадастрів, виконання високоточних геодезичних робіт спеціального призначення;

- дистанційне зондування Землі, геодинамічні дослідження на базі геодезичних і космічних вимірювань;

- створення та оновлення кадастрових карт (планів), надання їх, а також необхідної топографо-геодезичної інформації користувачам для ведення Державної реєстраційної системи землі та іншого нерухомого майна, ведення банку даних;

- формування і ведення Державного та регіональних картографо-геодезичних фондів;

- створення геоінформаційних систем;

- проектування, складання і видання загальногеографічних, тематичних карт і атласів різного призначення, навчальних картографічних посібників;

- топографо-геодезичне і картографічне забезпечення делімітації і демаркації державного кордону України;

- картографування, включаючи створення топографічних карт Антарктиди, континентального шельфу, Світового океану і зарубіжних країн;

- здійснення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у галузі геодезії, картографії, дистанційного зондування Землі;

- роботи з розроблення (перегляду) та видання нормативно-правових актів, нормативних і методичних документів щодо топографо-геодезичної

діяльності (проектів законів та постанов, стандартів, інструкцій, правил, норм, типових положень, методичних рекомендацій тощо), ведення актуалізованих офіційних переліків та формування фонду таких документів, роботи зі стандартизації, метрологічного забезпечення і технічного захисту інформації;

- збір матеріалів та обстеження діяльності ліцензіатів, що необхідні для здійснення контролю за виконанням ліцензійних умов;

- будівництво, облаштування та реконструкція будівель і споруд, пов'язаних з проведенням топографо-геодезичних та картографічних робіт;

- інформаційне забезпечення топографо-геодезичної та картографічної діяльності, видання галузевих науково-технічних журналів, навчальної і науково-методичної топографо-геодезичної та картографічної літератури, підготовка та проведення наукових семінарів, конгресів з питань топографо-геодезичної та картографічної діяльності.

4.4 Державним замовником на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт та головним розпорядником коштів державного бюджету є Мінприроди. Відповідальним за організацію виконання, розміщення державного замовлення, контроль та приймання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт є Державна служба геодезії, картографії та кадастру (далі Укргеодезкартографія) [2].

4.5 Виконавцями загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт є державні топографо-геодезичні та картографічні підприємства, що належать до сфери управління Мінприроди, визначені переможцями на конкурсних умовах відповідно до чинного законодавства України.

Відносини між замовником та виконавцями визначаються договором (контрактом) на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і

картографічних робіт, укладеним між ними в установленому законодавством порядку.

5. ПЛАНУВАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ І КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ. РОЗМІЩЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА ЇХ ВИКОНАННЯ

5.1 Планування загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснюється з урахуванням державних потреб у сучасних геодезичних і картографічних матеріалах, геопросторових даних та інформації на підставі законів України, рішень Президента України та Кабінету Міністрів України, основних прогностичних параметрів соціально-економічного розвитку України, довгострокових національних та державних цільових програм, міжнародних зобов'язань України, пропозицій центральних та місцевих органів виконавчої влади, наукових установ, а також підприємств та організацій, що входять до сфери управління Мінприроди.

5.2 Планування загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснюється Укргеодезкартографією та включає перспективне, щорічне і оперативне планування. Усі системи планування взаємопов'язані і реалізуються в такій послідовності:

1) перспективне планування діяльності передбачає вироблення загальної стратегії та державної політики щодо основних напрямків топографо-геодезичної та картографічної діяльності на період до 3-х років;

2) щорічне планування діяльності передбачає розроблення щорічних планів з окремих питань топографо-геодезичної та картографічної діяльності на рік;

3) оперативне планування діяльності передбачає розроблення і доведення до виконавців завдань, платіжних календарів та інших форм

оперативних планових завдань з усіх основних питань топографо-геодезичної та картографічної діяльності на квартал, місяць.

5.3 Перспективне планування здійснюється на основі аналізу довгострокових державних цільових програм і проектів та сучасного стану забезпеченості території країни топографо-геодезичними і картографічними матеріалами та інформацією.

У ході перспективного планування розробляються стратегії, концепції, державні програми та закони у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, інші нормативно-правові акти, що визначають завдання, а також плани їх реалізації, прогностичні показники за основними видами доходів, видатків і фінансування на перспективу.

5.3.1 Перспективне планування передбачає:

1) визначення:

- засад державної політики у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- напрямів розвитку топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- обсягів і механізмів фінансування заходів з реалізації державної політики у топографо-геодезичній та картографічній сфері.

2) розроблення заходів з реалізації державної політики у цих питаннях.

5.3.2 Процес складання перспективних планів і планів реалізації державної політики з основних напрямів топографо-геодезичної та картографічної діяльності передбачає такі етапи:

- проведення аналізу стану та визначення загальної стратегії, а також державної політики і тенденцій розвитку з цих напрямів;

- дослідження сфер використання результатів топографо-геодезичної та картографічної діяльності і кон'юнктури ринку;
- конкретизація цільових показників стратегії за періодами її реалізації;
- розроблення напрямів реалізації державної політики з окремих аспектів топографо-геодезичної діяльності;
- формування системи організаційно-економічних заходів, спрямованих на забезпечення реалізації даної стратегії;
- оцінка розробленої стратегії.

5.3.3 Вихідними даними для здійснення перспективного планування є:

- результати аналізу сучасного стану забезпеченості території країни топографо-геодезичними і картографічними матеріалами та інформацією, аналізу стану державних геодезичної та гравіметричної мереж, ведення картографічного моніторингу, а також довгострокових державних цільових програм і проектів, пов'язаних з використанням цих матеріалів або інформації;
- результати аналізу тенденцій науково-технічного прогресу в топографо-геодезичній сфері;
- вимоги нормативно-правових актів стосовно здійснення повноважень Мінприроди та Укргеодезкартографії;
- завдання та заходи державних цільових програм у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- результати виконання цих програм;
- прогнозні показники видатків на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт з Державного бюджету України.

5.3.4 У ході перспективного планування Укргеодезкартографія:

- бере участь у розробленні (уточненні) законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- вносить пропозиції щодо формування та реалізації державної політики у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- подає пропозиції щодо визначення матеріальних і фінансових ресурсів для гарантованого забезпечення потреб держави в результатах топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- організовує роботу з перспективного планування та взаємодію із зацікавленими органами виконавчої влади;
- бере участь у визначенні прогностичних фінансово-економічних показників на довгострокову перспективу;
- організовує та координує, у межах своїх повноважень, проведення комплексних досліджень з питань перспективного планування, визначає завдання наукових і науково-дослідних установ у прогнозуванні розвитку топографо-геодезичної та картографічної діяльності.

5.4 Щорічне планування виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт здійснюється в межах обсягів видатків, передбачених на цю мету у державному бюджеті на відповідний рік.

5.4.1 Щорічне планування передбачає:

- 1) уточнення функцій і завдань, визначених перспективним планом;
- 2) розроблення на підставі граничних обсягів видатків з Державного бюджету України на відповідний рік:
 - показників державного замовлення;

- пооб'єктного плану з врахуванням необхідності виконання робіт на незавершених (перехідних) об'єктах, а також завдань, визначених відповідними урядовими рішеннями;
- плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (далі – НДДКР);
- бюджетних запитів та пропозицій до проекту державного бюджету на рік, що настає за наступним бюджетним роком;
- пропозицій до проекту державного замовлення на рік, що настає за наступним бюджетним роком.

5.4.2 Вихідними даними для здійснення щорічного планування є:

- завдання та заходи державних цільових програм розвитку топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- завдання й заходи Державної програми економічного і соціального розвитку України;
- завдання та заходи міжгалузевих державних цільових програм та міждержавних проектів і програм;
- завдання, що визначені окремими урядовими рішеннями;
- затверджена проектно-кошторисна документація на об'єкти [У разі відсутності затвердженої проектно-кошторисної документації на момент формування пооб'єктного плану кошторисна вартість робіт визначається на основі нормативних розрахунків їх вартості на аналогічних об'єктах з подальшим уточненням після затвердження проектно-кошторисної документації];
- заходи з Плану основної діяльності Мінприроди, що передбачають топографо-геодезичне та картографічне забезпечення;
- результати виконання державних цільових програм;

- інвентаризаційні документи виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт;
- вимоги нормативно-правових та нормативно-технічних документів.

5.5 У процесі оперативного планування та фінансування топографо-геодезичних і картографічних робіт Укргеодезкартографія уточнює пооб'єктні плани на підставі інформації про обсяги видатків з Державного бюджету України на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт та розподіл видатків державного бюджету на виконання робіт визначених пооб'єктним планом.

6. ТЕХНІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ І КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ

6.1 Технічне проектування передбачає складання технічних проектів (програм), які розробляються й затверджуються на кожний об'єкт і охоплюють повний технологічний цикл, техніко-економічні розрахунки, обсяги, терміни та організацію виконання робіт.

6.2 Технічне проектування робіт повинно забезпечувати виконання робіт відповідно до чинних нормативно-правових і нормативно-технічних документів та застосування сучасних технологій, приладів та обладнання, використання результатів топографо-геодезичних і картографічних робіт, виконаних на об'єктах у минулі роки.

Порядок розроблення, експертизи та затвердження проектно-кошторисної документації визначається окремими нормативними документами.

6.3 При визначенні проектної кошторисної вартості виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт враховується повна собівартість робіт, прибуток та податок на додану вартість згідно чинного законодавства України [5].

6.4 Проектна кошторисна вартість загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт розраховується за чинними на час складання проектів (програм) укрупненими кошторисними розцінками.

У разі відсутності розцінок на окремі види робіт їх вартість визначається, відповідно до вимог чинних нормативно-технічних документів (інструкцій, положень, керівних технічних документів) на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт, а також методами прямих розрахунків, приведених до рівня фактичних витрат за чинними на час складання проектної документації цінами, або за нормативними документами інших відомств.

6.5 Визначення повної собівартості топографо-геодезичних та картографічних робіт базується на нормативних і розрахункових показниках та цінах на трудові та матеріальні ресурси.

Нормативними показниками є норми часу (виробітку) на роботи, норми матеріальних витрат, вартість експлуатації транспортних засобів, приладів та обладнання, розміри польового забезпечення та відряджень, нормативи відрахувань на соціальні заходи, ставки податків і зборів (обов'язкових платежів).

Розрахунковими показниками є прямі витрати, загальновиробничі витрати, операційні витрати (адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати), фінансові витрати.

6.6 Повна собівартість топографо-геодезичних та картографічних робіт складається з виробничої собівартості (прямі матеріальні витрати, прямі

витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загально-виробничі витрати), адміністративних витрат, витрат на збут, фінансових витрат, інших операційних витрат.

6.6.1 Виробнича собівартість топографо-геодезичних та картографічних робіт включає такі витрати: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати (відрахування на соціальне забезпечення працівників, польове забезпечення, витрати на відрядження, організаційно-ліквідаційні витрати, витрати на підтримання виробничого транспорту в робочому стані, витрати на поточний ремонт приладів та обладнання, амортизація основних засобів загально-виробничого призначення), загально-виробничі витрати.

6.6.1.1 Прямі матеріальні витрати включають вартість основних та допоміжних матеріалів, необхідних для виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт.

До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, будівельних, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до витрат конкретного об'єкту робіт, а саме:

- аерокосмічних, картографічних, гідрографічних та інші вихідних матеріалів;
- компонентів для виготовлення бетонних виробів та інших матеріалів;
- аерофотоплівок та хімікатів;
- аксесуарів до обчислювальної техніки;
- витратних матеріалів для принтерів, плотерів та видавничих картографічних систем;
- картографічного та офсетного паперу;

- предметів для приготування та споживання їжі, спеціального одягу і взуття;
- канцелярських виробів.

6.6.1.2 До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до витрат конкретного об'єкту робіт.

6.6.1.3 До інших прямих витрат включаються відрахування на соціальне забезпечення, польове забезпечення, організаційно-ліквідаційні заходи, витрати на підтримання виробничого транспорту в робочому стані, витрати на поточний ремонт приладів та обладнання, амортизація основних засобів та інших матеріальних та нематеріальних активів загально-виробничого призначення, орендна плата.

6.6.1.3.1 Відрахування на соціальні заходи здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

6.6.1.3.2 Витрати на польове забезпечення, відрядження враховується в межах визначених чинним законодавством України.

6.6.1.3.3 До організаційно-ліквідаційних витрат відносять витрати на всі підготовчі та допоміжні роботи для виконання польових робіт.

6.6.1.3.4 Амортизація основних засобів, інших матеріальних та нематеріальних активів (прилади, інструменти, обладнання тощо) розраховується згідно чинного законодавства.

6.6.1.3.5 До інших витрат належить також сума відшкодувань у межах нормативу втрат сільськогосподарського виробництва під час геодезичних спостережень на пунктах державної геодезичної мережі, що розташовані посеред сільськогосподарських ділянок та лісового фонду, під час обстеження та оновлення пунктів державної геодезичної мережі, яка визначається на підставі розрахунків відповідно до укладеного договору з землевласником.

6.7 До складу загальновиробничих витрат включаються [5]:

- витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями тощо; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);
- амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;
- амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;
- витрати на вдосконалення технології (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології);
- витрати на вдосконалення організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі);
- витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо);

- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;
- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальнопромислового персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);
- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо).

6.8 Операційні витрати включають адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати [5].

6.8.1 До адміністративних витрат відносяться такі загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);

- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- інші витрати загальногосподарського призначення.

6.8.2 Витрати на збут включають такі витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг) [5]:

- витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції на складах готової продукції;
- витрати на ремонт тари;
- оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут;
- витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг);
- витрати на передпродажну підготовку товарів;
- витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
- витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з

транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;

- витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
- витрати на страхування призначеної для подальшої реалізації готової продукції (товарів), що зберігається на складі підприємства;
- витрати на транспортування готової продукції (товарів) між складами підрозділів (філій, представництв) підприємства;
- інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.

6.8.3 До інших операційних витрат включаються [5]:

- витрати на дослідження та розробки відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи";
- собівартість реалізованої іноземної валюти, яка для цілей бухгалтерського обліку визначається шляхом перерахунку іноземної валюти в грошову одиницю України за курсом Національного банку України на дату продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти;
- собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості та витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;
- втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства);
- втрати від знецінення запасів;
- нестачі й втрати від псування цінностей;
- визнані штрафи, пеня, неустойка;

- витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- інші витрати операційної діяльності.

Витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні затрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

До складу елемента "Матеріальні затрати" включається вартість витрачених у виробництві (крім продукту власного виробництва):

- сировини й основних матеріалів;
- купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів;
- палива й енергії;
- будівельних матеріалів;
- запасних частин;
- тари й тарних матеріалів;
- допоміжних та інших матеріалів.

Вартість зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва, не включається до елемента операційних витрат "Матеріальні затрати".

До складу елемента "Витрати на оплату праці" включаються заробітна плата за окладами й тарифами, премії та заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.

До складу елемента "Відрахування на соціальні заходи" включаються: відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття, відрахування на

індивідуальне страхування персоналу підприємства, відрахування на інші соціальні заходи.

До складу елемента "Амортизація" включається сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів.

До складу елемента "Інші операційні витрати" включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу елементів, наведених в цьому пункті, зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування тощо.

6.9 До фінансових витрат відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними, за фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані з запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати").

Втрати від участі в капіталі є збитками від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, які обліковуються методом участі в капіталі.

6.10 До складу інших витрат включаються витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг). До таких витрат належать:

- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
- собівартість реалізованих необоротних активів (залишкова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією необоротних активів);
- собівартість реалізованих майнових комплексів;

- втрати від неопераційних курсових різниць;
- сума уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій;
- витрати на ліквідацію необоротних активів (розбирання, демонтаж тощо);
- залишкова вартість ліквідованих (списаних) необоротних активів;
- інші витрати звичайної діяльності.

6.11 Прибуток від топографо-геодезичної та картографічної діяльності, джерелами фінансування якої є державний бюджет, включається до проектної кошторисної вартості топографо-геодезичних та картографічних робіт у розмірі до 10 відсотків до повної собівартості робіт.

6.12 Розрахунок проектної кошторисної вартості підрядних транспортних, будівельних, ремонтних та інших робіт, які проводяться сторонніми організаціями при виконанні топографо-геодезичних і картографічних робіт, здійснюється в межах загальної кошторисної вартості.

6.13 Проектна вартість науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які виконуються за рахунок видатків державного бюджету на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, визначається згідно з "Типовим положенням з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт" [3] та "Порядком формування і виконання замовлення на проведення наукових досліджень і розробок, проектних та конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету" [4].

6.14 В окремі технічні проекти на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт, що мають особливий характер викликаний технологічними особливостями, можуть бути включені кошти на придбання технологічного та програмного забезпечення, наукове та інформаційне супроводження, технічний захист інформації.

6.15. Визначена проектно-кошторисною та договірною документацією вартість робіт не переглядається протягом терміну їх проведення. У разі виникнення непередбачених обставин (зміна умов економічної діяльності, податкової політики, офіційно встановленого індексу інфляції тощо), а також при необхідності проведення додаткових робіт, не передбачених технічним проектом, вартість робіт може бути переглянута за погодженням із замовником.

7. ФІНАНСУВАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ І КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ

7.1 Після затвердження державного бюджету на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт Міністерство фінансів України доводить до головного розпорядника (Мінприроди) помісячний розпис показників державного бюджету (лімітну довідку про бюджетні асигнування та кредитування) на цю мету [6].

Головний розпорядник, після отримання показників державного бюджету, доводить до Укргеодезкартографії граничні обсяги видатків для формування пооб'єктного плану на виконання робіт.

7.2 Укргеодезкартографія, після отримання від головного розпорядника граничних обсягів видатків державного бюджету на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, готує зведений пооб'єктний план на їх виконання у поточному році, паспорти бюджетних програм, кошториси видатків, план асигнувань загального фонду бюджету на виконання робіт за відповідними бюджетними програмами і подає їх на погодження до Мінприроди.

На підставі пооб'єктних планів бюджетні кошти спрямовуються на закупівлю товарів, робіт і послуг згідно з вимогами чинного законодавства України [7, 8].

7.3 Проведення тендерних процедур закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти здійснюється тендерним комітетом Укргеодезкартографії.

Звіти про результати проведення тендерних процедур закупівлі товарів, робіт та послуг є підставою для укладання договорів на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт за відповідними бюджетними програмами.

7.4 Виконавцями топографо-геодезичних та картографічних робіт, результати яких відповідно до Зводу відомостей державних таємниць (ЗВДТ) [9] та на підставі висновку державного експерту з питань таємниць містять відомості, віднесені до державних таємниць, є державні підприємства, що належать до сфери управління Мінприроди.

7.5 Після отримання від Мінприроди затверджених паспортів бюджетних програм, кошторисів видатків, планів асигнувань загального фонду бюджету на виконання робіт за бюджетними програмами, Укргеодезкартографія здійснює реєстрацію юридичних зобов'язань у державному казначействі у відповідності до вимог чинного законодавства [6].

7.6 Виконання загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт здійснюється на підставі договірної документації.

До складу договірної документації входять:

- договір (контракт) на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт за кошти державного бюджету;
- пооб'єктний план робіт виконавця;
- рішення (звіт) тендерного комітету про закупівлю робіт та послуг;
- план асигнувань виконавця (лімітна довідка);

- копії ліцензії на види діяльності.

Договірна документація оформляються виконавцем у двох примірниках і подається до Укргеодезкартографії.

Після належного оформлення договірної документації один її примірник залишається в Укргеодезкартографії, другий передається виконавцю.

7.7 Будь-які зміни або доповнення до умов договору на виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт за кошти державного бюджету впродовж терміну його дії вносяться шляхом укладання додаткових угод між замовником та виконавцем.

7.8 Фінансування виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснюється відповідно до бюджетного розпису видатків загального фонду державного бюджету з урахуванням технологічної послідовності, сезонності, пріоритетності та умов виконання робіт на об'єктах [6].

7.9 Оплата видатків на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснюється Державним казначейством України на підставі поданої Укргеодезкартографією договірної документації [6].

7.10 Фінансування виконаних топографо-геодезичних робіт здійснюється щоквартально. Протягом кварталу здійснюється попередня оплата [10]. Виконавці робіт у разі отримання попередньої оплати не пізніше 5 числа місяця, що настає за звітним, подають Укргеодезкартографії інформаційну довідку про фактично виконані обсяги робіт за встановленою Укргеодезкартографією формою. По завершенні звітного кварталу не пізніше останнього дня виконавці подають Укргеодезкартографії акти приймання-

передачі виконаних робіт за квартал за встановленою формою. Разом з актом приймання-передачі виконаних робіт виконавець подає Укргеодезкартографії зведену відомість (накопичувальну відомість) про виконані роботи за договором у натуральних та вартісних показниках за встановленою Укргеодезкартографією формою.

Датою приймання робіт є дата затвердження актів Укргеодезкартографією.

Виконавці несуть юридичну відповідальність за достовірність включених в акти приймання-передачі робіт відомостей про фактично виконані обсяги робіт.

7.11 За результатами виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт виконавцями у кінці року складається річний звіт (акт інвентаризації виконаних робіт) за встановленою Укргеодезкартографією формою і передається у строк до 10 січня наступного після звітнього року до Укргеодезкартографії.

7.12 У випадку дострокового або тимчасового припинення робіт, внесення змін до пооб'єктних планів з об'єктивних причин (рішення замовника, недоцільність продовження робіт, відсутність фінансування, отримання нових завдань тощо) роботи оплачуються за фактично виконані обсяги робіт з урахуванням витрат пов'язаних з припиненням робіт.

Рішення про припинення робіт з ініціативи виконавців приймається Укргеодезкартографією на основі обґрунтованих пропозицій виконавця.

7.13 Витрати, пов'язані з повним або частковим браком робіт, простоями, відсутністю персоналу, матеріалів, транспорту, запасних частин чи інших причин з вини виконавців робіт відшкодовуються за їх рахунок у встановленому порядку.

8. КОНТРОЛЬ ТА ПРИЙМАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИХ І КАРТОГРАФІЧНИХ РОБІТ

8.1 Всі загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи виконуються за затвердженими технічними проектами (програмами) у відповідності до вимог чинних нормативних документів.

8.2 Безпосередній контроль і приймання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснюється виконавцем згідно з Інструкцією про порядок контролю і приймання топографо-геодезичних та картографічних робіт [11].

8.3 Державний нагляд та контроль за виконанням і прийманням загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт здійснює Укргеодезкартографія.

8.4 Завершеними вважаються роботи, результати яких відповідають вимогам нормативних документів і які виконані та оформлені у повній відповідності до технічних умов на їх виконання.

8.5 Виконавці несуть майнову відповідальність за якість виконаних робіт, незалежно від терміну їх виконання.

8.6 Державний картографо-геодезичний фонд України здійснює редакційний перегляд, приймання на зберігання та облік продукції завершених робіт по кожному об'єкту.

8.7 У разі недотримання виконавцем технічних вимог до виконання робіт доопрацювання представлених результатів, відповідно до зауважень

замовника, проводиться виконавцем своїми засобами і за рахунок власних коштів у найкоротші технічно можливі терміни, погоджені з замовником.

8.8 Завершеними вважаються об'єкти, результати робіт яких передані і прийняті на зберігання до Державного картографо-геодезичного фонду України згідно з Положенням про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України [12], або в іншому порядку, визначеному замовником.

8.9 Результати науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які виконуються за рахунок видатків державного бюджету на загальнодержавні топографо-геодезичні і картографічні роботи, впроваджуються у виробництво. Технічні звіти про виконані роботи після їх розгляду та схвалення в установленому порядку, згідно з ДСТУ 3974-2000, ДСТУ 3973-2000, та ДСТУ 3008-95, передаються до Державного картографо-геодезичного фонду України.

8.10 Продукція отримана за результатами виконання загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт є власністю держави, її використання здійснюється з дотриманням вимог чинного законодавства України [1].

9. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КАРТОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

9.1 Державний картографо-геодезичний фонд України (Укркартгеофонд) створений постановою Кабінету Міністрів України [13] для постійного зберігання картографічних, геодезичних та інших спеціальних документів Національного архівного фонду.

Витрати на його утримання провадяться в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на виконання загальнодержавних топографо-геодезичних та картографічних робіт.

На Укркартгеофонд поширюється кошторисно-бюджетне фінансування [6] – як метод безповоротного, безоплатного відпуску грошових коштів на утримання установ, що перебувають на повному фінансуванні з бюджету, на основі відповідних фінансових планів – кошторисів установ.

9.2 Укркартгеофонд, як установа є неприбутковою організацією.

9.3 Основним плановим документом, який надає Укркартгеофонду повноваження щодо отримання бюджетного фінансування і здійснення видатків, визначає суму і спрямування коштів для виконання своїх функцій та повноважень, визначених на рік, є кошторис Укркартгеофонду.

9.4 Фінансово-правові відносини за кошторисно-бюджетного фінансування виникають з моменту затвердження кошторису Укргеодезкартографією.

9.5 Укркартгеофонд для забезпечення своєї діяльності складає кошторис, план асигнувань і штатний розпис.

Кошторис, план асигнувань і штатний розпис складаються відповідно до встановлених чинним законодавством України форм. Кошторис і план асигнувань затверджуються Укргеодезкартографією. Штатний розпис затверджується Укркартгеофондом, за погодженням з Укргеодезкартографією.

9.6 Укркартгеофонд має право брати бюджетні зобов'язання, витратити бюджетні кошти на цілі та в межах, встановлених затвердженими кошторисом і планом асигнувань.

9.7 Укркартгеофонд не має права здійснювати запозичення у будь-якій формі або надавати за рахунок бюджетних коштів позички юридичним і фізичним особам.

9.8 Кошторис Укркартгеофонду має загальний та спеціальний фонди, які складаються відповідно до встановлених чинним законодавством України форм.

ДОДАТОК А

(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України "Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність"
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку використання у 2007 році коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення загальнодержавних геодезичних та картографічних робіт і робіт з демаркації та делімітації державного кордону" від 1.03.2007р. № 345, зі змінами
3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт" від 20.07.1996 р. № 830, зі змінами
4. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку формування і виконання замовлення на проведення наукових досліджень і розробок, проектних та конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету" від 25.08.2004 р. № 1084, зі змінами
5. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" № 318 від 31 грудня 1999 р., зі змінами
6. Бюджетний кодекс України
7. Закон України "Про поставки продукції для державних потреб"
8. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" від 17 жовтня 2008 р. № 921, зі змінами та доповненнями
9. Наказ Служби безпеки України "Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю" від 12.08.2005 року № 440

10. Постанова Кабінету Міністрів України "Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закупаються за бюджетні кошти" від 9.10.2006 р. № 1404

11. Наказ Головного управління геодезії картографії та кадастру України "Про затвердження інструкції "Про порядок контролю і приймання топографо-геодезичних та картографічних робіт" від 17.02.2000 р. № 19

12. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення "Про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України" від 22.07.1999 року № 1344

13. Постанова Кабінету Міністрів України "Про створення Державного картографо-геодезичного фонду України" від 20.06.1996 р. № 661

14. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

УДК 528.36.01.80

УКНД 07.040

Ключові слова: топографо-геодезична та картографічна діяльність, планування та фінансування.
